

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 1. svečana 1862.

List 4.

Blagoslovila ali žegni matere katoliške Cerkve.

Kersansko-katoliški pokop.

Je li stara navada, merlice spodobno pokopavati?

Že od nekdaj se pri vsih narodih ta skerb nahaja; vsi so bili in so té misli, de jim s tem posebno ljubezen in postrežbo skažejo in za pokoj njih duš po svoji zmožnosti pripomorejo. Izraelcam je bila strašna reč, nepokopanim ali pa od divjih zver razterganim biti. Torej ima Tobija toliko hvalo, ker je trupla svojih pobitih rojakov pokopaval, še celo ponoči, in ni maral, ko bi si tudi nemilost kralja Senaheriba s tem nakopal (Tob. 12, 12). Kristjanje že precej v začetku so si to v toliko večji dolžnost šteli, ker so iz sv. vere bili prepričani, de je človeško truplo tempelj sv. Duha in se mora toraj tudi po smrti še spoštovati, ker bo tudi enkrat zopet od smrti vstalo; za dušo pa, ki se od njega loči, de se mora moliti, de bi jo Bog vsih še ostalih madežev očistil in pred svoje sveto obličje pustil. Zavolj tega tudi kristjani merlicev niso sožigali, kakor nejeverniki; pokopavali so jih in jih pokopujejo s spodobnim kersanskim sprevedam (Exequie).

Ktere so imenitiši opravila pri katoliškim pokopavanju?

a) Kadar bolnik umerje, se dá znamenje v mrtvaškim zvonam, de verni pri ti priči molijo za njegovo dušo. Boljši pa je, kakor je sem ter tje navada, de se mu že takrat klenka, kadar umira, ker molitev še pri življenju zamore marsikaj doseči, kar po smrti ni več mogoče.

b) Merliču se usta in oči zatisnejo; to je znamenje, de je začel ta človek po svojim telesu smertno spanje, dokler ga trobenta angelova ob sodnim dnevu k novemu življenju ne obudi (1. Kor. 15, 52). — Merlica osnažijo in umijejo, kterikrat tudi mazilijo (Dj. ap. 9, 37), v znamenje, de bo telo pravičnih enkrat častljivo od smrti vstalo. — Nato ranjčiga čedno napravijo in oblečejo, po nekterih krajih naraji v belo oblačilo, kar pričujoče spominja na kerstno oblačilo nedolžnosti, kteriga je ranjki pri sv. kerstu sprejel in ga čistiga pred sodni stol prinesel, ali saj v sv. pokori očistil, kakor se upa. Pri nas sploh le otroke in device v belo oblačijo in s cveticami, podobicami in družim lepoticjem ozaljšujejo, v znamenje njih lepiga stanja, ki se upa, de ga niso oskrunili. Duhovnam se daje mašno oblačilo in kelih, samostanskim ali klosterskim pa obleka po njih redu. Nekdanji nejeverniki so svoje merlice prezalo in drago oblačili. To prevzetnost in prazno potrato je sv. Jeronim nad njimi grajal, rekši: „Kako se priléga na-

puh in nečimerni blis k joku, solzam in zalovanju? Ne morejo li mrtve trupla bogatih drugač segnjiti kakor v dragi židi? — Nar lepši ozaljšek za merlica je tisti, ki spominja pričujoče na njegovo vero v križaniga Zveličarja, na njegovo upanje v zveličanje in prihodnje vstajenje. Torej se merliču da v roke križ, v znamenje, de je v zaupanju v Jezusa križaniga kakor dober kristjan svoje življenje sklenil, in de po njegovim zasluženju tudi večniga veselja pričakuje. Ravno to pomeni križ na trugi in na grobu. Da se mu véasi tudi molek ali roženkranc, kakor bivsimu častivcu Jezusa in njegove deviške Matere Marije. — Merlič se dene v trugo, kakor v Noetovo barko, ker se človek, bi djal, iz vesoljne gresne povodnji tega sveta in iz morja sedanje umerljivosti prepelje v bolji, večno življenje. Pri merliču noč in dan gori čna ali več luč, med kterimi križ stoji. Luči pričujoče opominjajo, de duša ranjčiga še živi, desiravno je telo umerlo.

c) Ob uri pogreba zvonovi mlo zvoné, in podá se duhoven v zalovavni cerkveni obleki za križem na mesto, kjer merlič leži. Tamkej ljudje in pogrebci čakajo in vse je že pripravljeno. Truga je pokrita s črnim pertam, ki je v podobo križa z belimi rižami prekrizan. Ta pert blezo od tod izvira, ker so dolgo časa merlice odkrite v trugah k pogrebu nosili in so jih s pertam imeli pokrite. Zavolj slovesnosti in lepsiga se je tudi pozneje ohranil, in bela križata riža v njem opominja vérne, de naj tolazijo svoje zalovanje po ranjem z veseljem spominam na odrešenje. Na pertu je bratka marica, in večkrat so tudi znamenja, ki razodevajo stan merlicev, na pr., kelih pri duhovnu, meč in celada pri vojaku itd.

Luči pri pogrebih od tod izhajajo, ker so nekdaj merlice ponoči pokopavali. Ta sega je bila pri Rimljanh, kristjanje pa ob časih preganjanja tudi niso drugači svojih mučencov in družih merlicev zamogli po kersansko pokopavati, kakor le ponoči. Te luči nas opominjo na luč sv. vere, v kteri je ranjki umerl in na vikši luč, ki se upa, de mu zdaj sveti. — Mašnik dene kadila na žerjavico, se odkrije, pokropi merlica z blagoslovljeno vodo, rekoč: **Z** nebesko rosó naj oblije tvojo dušo **Bog**, **Oče** $\frac{1}{4}$, in **Sin**, in sv. **Duh**. **Odg.** **Amen.** Potem ga pokadi, rekoč: **Z** nebeskim duham naj pase tvojo dušo **Bog**, **Oče** $\frac{1}{4}$, in **Sin**, in sv. **Duh**. **Odg.** **Amen.** Nato se moli 129. psalm: **De profundis...** Iz globočine vpijem k Tebi itd. Zapopadek tega psalma je, de naj bi usmiljeni **Bog** ne pomnil grehov in slabost ranjčiga, temveč de bi se ga usmilil in mu prizanesel. Zdaj spet merlica pokropi in pokadi med besedami, kakor je bilo ravno poprej rečeno. Pomen le-tega kropila in kajenja je:

Kakor rosne kapljice blagoslovne vode in prijetni duh kadila zadevajo mrtvo truplo; tako naj Bog milost svojiga odrešenja in svoje večno usmiljenje razlija nad dušo ranjega, ter naj ji dodeli uživati večno slavo v nebesih.

d) Zdaj pa se začne procesija ali sprevod proti pokopališču; zvonovi mlo pojo iz zvonika; naprej gre mrtvaški križ; za njim duhovni po redu vse na pare z lučmi pred merličem; precej za trugo gredo: žlahta in prijatli, sosede in drugi — vsi na pare, moški naprej, za njimi ženske. Obrednik ali ritval pravi: Omnes pro defuncto Deum rite deprecantes ...; to je: de naj vsi k Bogu za ranjega spodobno molijo.... Kako pa de se pri taki priložnosti za ranjega nar večkrat moli, vam nočem razlagati, ker sami dobro veste! Dostikrat pred užaljeno žlahto nosiči, za njo pa drugi žlobodravci taki sprevod skorej v pravi sejim spremené. Ravno v spodobnim obnašanju pa bi se moglo kersansko pokopanje od neveriskiga ločiti. Neverniki so si naročevali pri pokopih tarnavcov in tarnavk, nekakih moških in žensk, ki so bili zato plačani, de so se namesto žlahte in prijatlov jokali in na glas tarnali in tulili. Tudi so za boljši plačilo še celo po nože segali ter si iz hinavskiga zalovanja in tarnanja z njimi roke načenjali, de so kervovali; praskali so si hca, si lase razkopavali, in več enacih nespametnost so počenjali. Druge posebne ženske so imeli, ki so jim v ravno ta namen zlostne pesni prepevale. Tudi judje so posnemali te traparije Grekov in Rimljanov; bere se, na pr., de so bili pri mrtvi Jajrovi heeri piskači, ki je Jezus zapovedal, de so mogli odstopiti, ko je hotel heer k življenju obuditi (Mat. 9, 23). Kristjanje namesto enacih nečimernost, ki nič ne pomagajo, imajo molitev in petje psalmov, ki jih duhovni opravljajo, drugim je pa moliti priporočeno. Sveti očetje prvih časov so grajali, ako so kristjanje za svojimi ranjimi čezmerno židovali, kakor nejeverniki. Sej tudi sv. apostelj Pavel je pisal Tesalonicanam: „Vedite, de zavoljo vašh bratov, ki so zaspi, se vam ni žalostiti, enako unim, ki upanja nimajo“ (1. Tes. 4, 12). Je hotel reči: neverniki ne verujejo ne na vstajenje, ne na prihodnje zvečano življenje; torej objokujejo smert svojih ranjeh kakor nesrečo; vi kristjanje pa spoznaite smert svojih bratov kakor srečo in kakor prehod v boljši življenje.

(Dalje nasled.)

Novi vojšaki za Pija IX.

(Dalje.)

Zavolj zveze s poprejšnjim omenitno, de v prvem oddelku tega spisa je bilo imenovano razglaseno neodandžno spočetje B. M. D. in 4 od sedanjiga papeža med zvečane pristeti.

Pij IX. so nadalje naslednje služabnike Božje za zvečane ali svetnike razglasil. 28. listop. 1853 Janeza Grande za zvečaniga, iz reda sv. Janeza iz Boga, ki je bil rojen 6. susca 1516 v Karmoni na Spaniskim. Trideset let je vladal bolaišnice v Herres-u (Xeres) in je vsim bolnikam stregel, ki so mu jih zročevali, zlasti pa zmešanim ali neumnim, katerih več je samo z dotikljejem ozdravil ter jim zdravo pamet prečudama poverjal. Bogdaj, de bi tudi toliko zmešanim Laham, ki se zoper Pija IX. zarotujejo, zdravo pamet sprosil!

Prva nedelja v mescu majniku je bila zvečana razglasena častljiva Germana Cousin (Kuzina), v Pibraku pri Tuluzi rojena 1489. Posvečevala se je ko uboga pastarica z molitvijo in voljnim terpljenjem

težav, ki jih je mogla od svoje mačehe prenašati. Pri razglasenju sta bila pričujoča, francoski poslanec, in poveljnik obsadne vojske, in nar viksi gospodje na zemlji so se vklanjali pred to ubogo pastarico. Tako ga Bog poviša, kdor se ponižuje.

11. majnika so Pij IX. poterdili obnovljeno česenje častitiga Ignacija di Azevedo, Portugalca, in 30 njegovih tovaršev. Leti so vsi bili en dan od protestantov pobiti. Protestantje so namreč ladijo prideržali, ktera je imela une služabnike Božje na otok Palma prepeljati, in ker so bili katoličanje in oznanovavci svete vere, so luteranarji vse k smerti obsodili. Sedanji državniki v Lisabonu zgleda tih junakov ne posnemajo. Bo pa se Portugalija še povernila k nekdanji zvestobi do sv. Očeta in sveti marterniki bodo katoliški deželi boljših ministrov sprosili. —

Ravno tisto leto se je obravnavalo zastran povečanja nekiga Hieronima, po rojstvu Arabljana, ki se je bil iz mohamedanstva k pravi veri spreobrnul, in so ga bili l. 1569 iz sovraštva do katoliške vere v Algiru živiga pokopali. Njegovo truplo so našli 27. grudnia 1853.

L. 1856 so Pij IX. poterdili česenje peterih zvečanih Piemočanov. Med njimi je bil marternik Peter Kambiano di Ruffia, veliki preiskovavec (inkvizitor) v Piemontu; v ti službi ga je neki pohuljen morivec 1365 umoril, ko se je poganjal zoper krivoverstvo Valdensov v dolini Pragoletto. Tudi mučenca zvel. Povonij in zvel. Jernej iz Červere sta med njimi. —

21. sveč. 1856 je bilo enako poterjeno česenje dveh profesorjev na vseučilišu v Turinu, zvel. Stefana Bandello in zvel. Hajmon-a Taporelli. — (K. nasl.)

Odperlo pisence *)

gosp. profesorju žl. Radiču.

V „Blätter aus Krain“, pridjanim „Laib. Ztg.“ 25. prosenca t. l., ste Vi na strani 15 po nekim profesorji Weinholdu od česjenja preblazene Bogorodnice in prečiste Device Marije tako čudno — vedama ali nevedama — pisali **), de mora vsakiga katoličana, ko to bere, rudečica obiliti; navedene so tudi tamkej besede, ki so nauku katoliške Cerkve od česjenja svetnikov naravnost nasproti.

Ker se pa ne spodobi, de bi se v središu skorej popolnoma katoliške deželice tako pisalo, in je dolžnost sherniga verniga katoličana, ne le samo duhovniga, se za svojo versko prepričanje potegniti, torej prosim, naj povzdigne Danica, kot katolišk cerkven list, ker od Laibacherce tega ne pričakujemo, svoj glas, naj odkrije učenim in neučnim nespodobnost takiga pisarjenja, in naj zbujuje katoliško zavest pri katoličanih.

V porazumljenje pa to le:

Sama od sebe je Marija v preroškem duhu govorila: „Odsihmal me bodo blagrovali vsi narodi. Česenje Matere Božje se je s kersansko cerkvijo razširjalo in bo rastlo do sodnjiga dne. — Priča tega so nam naj novejši časi.

Ni potreba tedaj misliti, de bi se bilo po križanskih vojskah v zahodu bolj narastlo, in de bi bili kristjani to, kar so pri Saracenih kot domišljijo njih vroče kervi in meseno slast vidili, v kersansko Cerkve prenesli, česenje Matere Božje se pri krist-

*) Naslednji spis, od moža v svetni in cerkveni zgodovini izvrstno najdeniga, se razglasuje z vednostjo in poterjenjem Vikših. Vred.

**) Wörtlich heisst es: — da nahte ihm die Kirche und hielt ihm das Bild einer Frau vor, die er anbeten und göttlich verehren sollte. Pis.

janih na tiste besede vpira, ki se nahajajo v sv. pismu stare zaveze: „Sovrašto bom storil med tabo in med ženo, in eden ženinih mlajšev ti bo glavo sterl.“ Črešenje Matere Božje je po izhodu in zahodu razširjeno, in brez dvombe je veliko pripomoglo divje narode požlahtniti. — Desiravno pa mi katoliški kristjani Mater Božjo visoko spoštujemo in je v njeno čast v vsakim tednu en dan in v letu en mesec odločen, jo mi nikakor ne molimo in po božje ne častimo, ker ona je stvar sicer Bogu nar bolj dopadljiva, in vsa čast in črešenje, ki ga ji skazujemo, je le k večji Božji časti; katoliški kristjani le Boga samiga molimo, svetnike pa častimo in se njih priprošnjam priporočujemo. Vam, učeni gosp. profesor, bi pa svetovali, da bi se pri svojim zgodovinskim preiskovanji bolj po katoliško pisanih virov posluževali, in pred vsmi ne prezerali, da zgodovina kersanska je tudi zgodovina narodov, kar omiko in šege tiče.

Slehera vé, kakošna je bila osoda ženskiga spola pri paganih, in kako de je po kersanski veri žena to postala, kar ji gré. Pa tudi v srednjim veku po preselovanji narodov je bila osoda ženskiga spola tužna in nemila. Ali v enajstim stoletji se je to spremenilo. Kdo je pa to dognal? Ne vstrašite se! Menih je bil. Kaloliška Cerkev ga praznuje 24. sveč., namreč zveličaniga Roberta iz Arbrissel, rojeniga v deželi Bretagne, na Francoskem, nektore ure od mesta Rennes.

Poklican je bil, da bi bil ženo na tisto stopnjo povzdignil, ktero ji je kersanska vera odmenila, ko deviško Mater kot Bogorodnico časti; v ta namen je on vpeljal red Fontenraultski, ga je postavil pod varstvo Matere Božje in sv. Janeza, učenca ljubezni. Slehera svetnik Božji nas opominja kakih posebnih okolišin iz Jezusoviga življenja; tako nas opominja zveličani Robert, dobri pastir toliko zgubljenih ovčic, tiste ljubezni polniga usmiljenja našiga Zveličarja, ko je Samarijanko učil pri Jakopovim vodnjaku, prešestnici prizanesel, in Magdaleno blagoslovil, ki mu je pri nogah klečala, in jih z lasmi brisala.

Red pa, ki ga je sv. Robert iz Arbrissela ustanovil, je posebno znamenit v zgodovinski omiki, ker prednika (prednico) v tem redu je postavil ženo, pa ji oblast čez moške izročil, to pa v imenu Marije Device in sv. Janeza, in odsihdob se prikazujejo tudi visokodušne žene v svetni zgodovini; tako je „Alix iz Montmorenci-a“ svojimu možu, slavnimu Simonu iz Montfort-a, vojskino armado pripeljala, in kmal potem je Johana d'Arc Francozovsko rešila. Umerl je naš svetnik 25. svečana l. 1116, in ker so bile ravno v tem času križanske vojske, in je tačas katoličanstvo, zbujeno po papežih, kakor Gregorji VII., krepke rastlike poganjalo, in je Cerkev toliko svetnikov štela, je lahko misliti, da je bilo črešenje prečiste Device, — znamenje bogoljubnosti in strahu Božjiga — močno razširjano.

Ali v 14. stoletji je duh kristjanstva močno opešal, po zunanjim je katoliška Cerkev bila še močna, ali znotraj je pešalo kersansko življenje.

Mesena poželjivost je pri vitezhih preobladala, na Francoskim se je spoštovanje žen skorej de ne v gerdo malikovanje spreverglo, in ta v resnici paganska šega se je pri vitezhih po celi Evropi razširjala, in kakor Vi pravite, celo na Kranjsko zanesla.

Tako tedaj vidimo, da kodar je kersanska vera cvetela, je bila povsod pravična razmera med ženstvom in moštvam; kodar pa narodi kersansko življenje zapušajo, se razgubljuje tudi pravična razmera med spoli. Tedaj ne sirovost do ženskih, pa tudi ne priliznjenost in neslana dvorljivost do ženskih ne more po kersansko biti.

Sicer še pristavim, da meni ni mar za prepir in kavsanje, katoliški kristjan pa smé svojo vero, če je treba; v spisih pokazati. Žalostno zamnje našiga časa pa je, da učeniki katoliških šol vernim za kratki čas take napčenosti ponujajo!

M.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Vis. čast. gosp. Matevž Kirchner, poprejšnji provikar v srednji Afriki, ki je pri mnozih Slovencih v dobrim spominu, je zdaj v Bambergu svoji domačli od svojiga vikšiga škofa postavljen vodja marijanskiga vstava ali tako imenovanih angleških gospodičin, in opravlja zraven tega ondoto duhovnijo pri sv. Martinu. Na visjih mestih so se spoznali veliki trudi, prizadevanja in terpljenja tega moža, in sv. Oče Pij IX. so si ga izvolili skrivniga kamernika, Njih apostoljsko veličastvo avstrijski cesar pa so mu podelili viteški križ Franc-Jožefoviga reda. Blagi gospod serčno pozdravlja vse prijatle in misijonske dobrotnike ter pristavlja: „Berž ko bom čas imel, bom pregledal svoje misijonske zapisnike in si bom vse drage imena in osebe preteklosti zopet v spomin poklical, katerih dobrote za misijon in katerih ljubezen za misijonarje so zapisane v bukvah življenja.“

Iz Ljubljane. Predsednik Marijne družbe za afriškanski misijon na Dunaji, žl. gosp. Frid. Hurter, nam je te dni naznanil, da bo po željah gosp. O. Jan. Reinthalerja, že 28. sušca t. l. odrinila nova odprava duhovnov in družih, ki želé v misijon iti, iz Tersta proti Afriki. Znamenito je tudi naslednje naznanilo: „Ravno tisti dan, ko je veliko število pisanj iz Afrike tukaj (na Dunaj) dospelo, sim dobil iz Rima veselo naznanilo, da je gosp. O. Reinthaler od propagande izvoljen apostoljski provikar za srednjo Afriko.“

Iz Ljubljane. Znani misijonar, starček Jan. Nikola Olivieri je zdaj v Rimu in se še zmiraj peča z odkupovanjem zamurskih otrok iz sužnosti. Ravno une dni jih je zopet nekoliko sprejel, ki mu jih je poslal njegov tovarš, č. g. Blaž Verri, iz Egipta. Zraven toliko odkupljenih otrok po Evropi jih ima tudi nekaj v Kairi, in nekaj celo v Jaffi v sv. zemlji.

Iz Afrike. Na poti v Korosko nam je 4. grud. 1861 v. č. g. provikar O. Reinthaler med drugim naslednje reči pisal: „28. listop. smo prišli v Asván, drugi dan v Šelal, od kodar smo 1. grudna odrinili. V Šelalu so ostali O. Bernardin in 3 bratje. Misijonarja iz Mazzatoviga vstava gresta v Evropo; upam pa, da se bota zopet k nam vernila. G. Beltrame (iz Mazzatoviga vstava) je blagoserečno obljubil, da bo (misijonsko) ladijo Zgodnjo Danico iz Kaire (kjer se je na Said-pašetove stroške popravila) v Hartum nazaj pripeljal, ako mu bo veleval D. Mazza, njegov vikš. Kar je bilo treba, da bi se to doseglo, se je že zgodilo, in upam, da ta veliki prid, sodelanje gosp. Beltrame-ta, bo misijonu zagotovljen. (Beltrame je namreč zmed naj starih sedanjih misijonarjev, še iz Knobleherjeviga časa.) Na Belo reko gre nas 34 evropejcev in 11 černih fantov. Zmed evropejcev 5 duhovnov, 11 rednih novakov, drugi so redovni bratje. Po misijonskih postajah se bodo tako-le razdelili: V Hartumu ostane prazno; angleški poročnik je vert v zajem vzél, je tedaj poskerbljeno, da se ohrani in olepšuje, in zajemuina, 2500 piastrov ali 250 gld., je majhen priboljšek za misijonsko denarnico. K sv. Križu pride O. Fabijan iz Tirolskiga, in O. Terezij iz Neapeljna, in k njima 4 bratje iz (nemšk.) Tirolskiga, 1 iz Trienta, 3 iz Gorice, 5 iz Neapeljna, in vsih skupaj kaci 12 zamurskih fantov; 4 so že tam gori. V Dingoli ostane 2 o. Samvel in Mihelangelo iz Verone in 1 neduhoven iz Trienta, 4 iz benečijske okrajine in 2—3 fantje. Vsa misijonska deržina ima 6 duhovnov, 19 samostanskih bratov in 11 novincev. Zamurskih fantov je 15 v misijonu; 4 so

zdaj pri sv. Križu, 11 jih je bilo v Šelalu; — zmed tih 11 je šel eden v Neapelj; 1 je utonil; bilo se je pa nekaj fantov izpušenih črnih vojakov radovoljno pripodilo v misijon, ki so se pa razun 2 zopet razleteli. — Zastran reči, ki se navadno iz Ljubljane pošiljajo, bi zopet za prihodnjic prosil miliga daru: suhih češpelj, ki je prav, ako so z jabelki namešane, hruške pa niso za bolnike; to suho sadje je namreč le samo za bolnike odločeno. Zaboji se utegnejo v Terst do viteza Napoli-ta poslati, de jih potem misijonarji seboj vzamejo. Tako imajo prosto pošiljavo do Aleksandrije in ondi prosto vvožnjo. — Zastran prihodnosti ne vém dozdej nič družiga reči, razun de imamo dobro upanje in smo voljni storiti, kar koli bomo za svojo dolžnost spoznali. De bi le misijonski prijatli in dobrotniki v svoji blagoselni gorečnosti ne opešali, ker za nekatere leta nam bo še treba obilne pripomoči iz Evrope. Naša molitev za nje ne bo noben dan prenehala. — Zdaj pa se poslovim. — morebiti za celo leto; ako mi bo pa poprej moč z vami dopisovati, mi bo veliko veselje in tolažilo, vam naše trude in upanja naznanovati; bojim se pa, de ne bo priloznosti, vam kmalo zopet pisati.

O. Janez Reinthaler l. r.

Blizo Terzina v neki opečnici se je 23. t. m. oginj prikazal, in pri gašenju so našli ondi dva ožgane človeka, sodček vina, orožje in živeža. Iz znamenj na roki so zanesljivo spoznali, de eden zmed nju je bil razglašeni tat Dimež ali Siherl. — Kakoršno življenje, taka smert.

Iz Železnikov. Kakor imaš, ljuba Danica, posebno veselje govoriti o lepotijah slovenskih cerkvá, tako tudi umetnikom, ki taiste pripravljajo, nikdar ne odrečeš zasluzene hvale. Prav je tako! Posebno pa nas vselej veseli brati, kadar se domač človek v kaki reči posebno skaže, ker se iz tega vidi, da se tudi naši domačini trudijo o napredku. V ti zadevi moramo pohvaliti ljubljanskega pasarskega mojstra g. Val. Zadnikar-ja iz Št. Peterskega predmestja. Napravil je namreč za našo farno cerkev nov sreberni ciborij posebne lepote. Na stojalu taistega so narejene znamenja Kristusovega terpljenja, z vencí vinske terté; na kupi vidiš podobe vere, upanja in ljubezni, vpletene med cvetke in pšenično klasje; — sveto posodo pa pokriva zala z raznimi barvanimi kamnicki ozališana krona. Celo delo je s prosto roko in velikim trudam delano, bogato pozlačeno in bi bilo kinč vsaki mestni cerkvi. Kakor pa zaslužno hvalo dajemo verlemu umetniku in ga spoštovanim cerkvenim predstojnikom za vsake dela priporočamo, ravno tako ne moremo zadržati očitnega spoznanja nekaterim tukajšnjim pobožnim osebám, ki so z veliko radodarnostjo darovale dobro polovico srebra za sv. posodo. O drugim času bi bilo kaj takega komaj omeniti vredno, ker pa se pri nas ravno snujejo priprave za zidanje nove farne cerkve in zlasti priprosto ljudstvo z nekim neizrekljivim veseljem za to delo daruje beličev svojih težkih trudov, se že tako umé, da ima vsak prihranjeni krajcar deset potov. O tem bi zamogel pač še marsikaj povedati, pa danes naj le toliko rečem: Bog daj, da kakor se je zdaj za stanovanje Gospodovo pripravila mala zala posoda, naj bi se ob letu vzdigovala iz srede tukajšnjih pobožnih močnega in velikanska nova cerkev. Zdravo!

R. Podratitovski.

Iz Moravskega. Od verjetne strani slišim, da bodo olomuški veliki škof, Friderik deželni grof Fürstenberg, oltarne podobe ubožne cerkve na Velehradu na svoje stroške popravili in delo malarju g. Zeleny-u v Berni izročili. Uboga Velehraška cerkev! vroče solze bi prelival, ko se tebe spomnim, roka se brani tvoj sedanjí tužni stan popisovati. Kaj si zadolžila, da so tudi tebe, kot tvoje nesrečno sestre z drugimi samostani vred odpravili in morda za zmiraj pokončali? Nesrečno odpravljanje samostanov je, kakor Vam je že znano, tudi v naši dragi Moravii strašno divjalo in samo 3 napravam zaneslo. Naj hujše nas je ranilo odpravljanje cistercijske opatije velehradske, ker s

tim krajem se je strinjala naša zgodovina, tu so bili varhi našega cerkveno-bogoljubnega življenja. Velehraška cerkev ima še do sedaj nekaj svoje nekdanje lepote in kinča. Nevtrudljivi učenci sv. Bernharda so veliko skerbili za olepsanje hiše Božje. V kapelici sv. Cirila na velehraškem pokopališču (ki je okoli velike nekdanj samostanske, sedaj farne cerkve), od ktere se pripoveduje, da je tu prva kristjanska po sv. Cirilu blagoslovljena cerkev stala, sem razločno bral napis: „Dilexi decorem domus Tue“ („sem ljubil lepoto Tvoje hiše“). Kaj će to pomeniti? Vedite, dokler niso olomuški nadškof kapelice kupili, se je v nji merva hranila. Ta kapelica sv. Cirila je sedaj prazno poslopje brez vsake oprave, vender jo bodo imenovani nadškof popraviti dali. Nekdanja samostanska cerkev ima 2 visoka zvonika z zalo kuplo; verh zvonikov ste dve kositerne podobi ss. Cirila in Metoda, ravno tako ste pred sprednjimi vrati dve kamniti podobi imenovanih svetnikov v človeški visokosti. To nam živo prica, da je bil na Velehradu sedež naših svetnikov. Cerkev je prostorna in lepo na mokro malana, pa k žalosti je bila sč-a-oma hudo poškodovana in popravljanje bi veliko stroškov prizadajalo. Podoba na velikem oltarji kaže Mariino vnebovzetje, navadna podoba cistercijskega reda po njegovih cerkvah. Druge oltarne podobe kažejo ss. Cirila in Metoda in druge svetnike iz benediktinskega in cistercijskega reda, kersčevanje češkega kralja Borivoja po sv. bratih na Velehradu i. t. d. — Pod cerkvijo najdeš rako varhov te Božje veže. Počivajte v miru Gospodovem tamkej, bogoljubni učenci sv. Bernharda, ker premagali ste težave na tem svetu. Grenke solze bi prelivali, ako vam bi bilo mogoče ta sveti kraj zopet viditi, v katerem ste vi Gospodu tako lepo prebivališče pripravili, kateri je pa z vami biti nehal! — Nekdanje kaj prostorno samostansko poslopje je sedaj lastina barona Sina. Nekaj sob tega poslopja ima čast. g. Karol Molitor s svojim g. kaplanom. Nekaj poslopja rabi grajščina za kmetijske opravila, in sicer ravno nasproti cerkvi je žganjarija! Je li to razsvitljenje 19. stoletja! Cerkev in samostane so odpravili, da bi se v njih ali vsaj blizo njih žganje kuhalo! Hiše Božje so poderli, da bi se na njih mestu shodi hudega duha napravili! Poti v samostanu navdajajo popotnika z žalostnimi občutki. Krasna malarija na mokro je večidel odpadla, ker po odpravljenji samostanov so te poti služile kot hranilnice za opeko, slamo, mervo i. t. d. Tudi vojaki in konji so gotovo kaj pripomogli, da bi se ostanki temnih časov — kakor jih naši razsvitljenji kličejo — odpravili. Nekaj lepega ti še sedaj kaže malarija na stenah v tako zvani „Sala terrena.“ Tukaj je bila gotovo jedilnica poleti; s pogledom proti jugu v samostanski zverinjak in proti severju na cerkveni terg je brez dvoma v hudi vročini prijetno hladila. Malarija se kaj dobro vjema z jedilnico. Strop ti kaže Izraelce v puščavi ravno ko Mozes na skalo vdari in voda privre. Vse tiši k studentu. Lepa deržina šteje 40 oseb; gotovo v dokaz, da so judje 40 let v puščavi bivali. Druge podobe kažejo: 4 letne čase, 4 življe ali elemente našega sveta, in 4 dnevne čase; vse prav pomenljivo in zalo delano. Vse to so le žalostni ostanki nekdanje slave našega staroslavnega Velehrada. — Še nekaj: Naša „Koruna Solunska“ bode, če bode več družnikov imela, potunjena; tudi mislijo imenovani nadškof zanjo pri sv. Očetu odpadkov izprositi. Z Bogom!

Friderik Chmeliček.

Častiti O. Peter Bakula, apostolski misijonar v Hercegovini, pooblasteni zbiravec dobrovoljnih darov po Avstrijskim, je 5. pros. t. l. obelodanil v „Katol. Listu“ popis in prošnjo iz Hercegovine, iz ktere naj tudi za slovenske bravece povzamemo nekatere besede.

Ako človek pomisli, pravi častiti pisavec, de misijoni v Hercegovini živé že več stoletij, se mora začuditi, kaj neki je temu krivo, de so bolj zanemarjeni kakor kateri koli drugi ... Za druge misijone se pečajo katoliške vlade,

škofje, pobožne družbe in posamezne osebe; za misijone v Hercegovini pa ni blage duše in milostiviga serca, ne roke pomočnice, de bi sama od sebe pomoč podala. V Hercegovini je velika zasluga za nebesa, tode nerado se sega semkaj po zaslugi, kakor de bi tukaj ne bilo duš s predrago Jagnjetovo kervjo odkupljenih, in ne umov za višji ljudsko oliko. De je to sramota za bližnje in sonarodovce Hercegovincev, je očitno ...

Dol 1846 je bilo v Hercegovini komej šest tavižent katoličanov, bosih in sterganih, de so jim persti gledali skoz opanke, komolci skoz razpadle srajce ... Do takrat je bilo čudo, ko bi se bil kdo našel znaviši brati in pisati ... Za službo Božjo pa ni bilo ne cerkve ne oltarja; vso opravo je nosil misijonar seboj v torbi, de je pod kakim hrastom mogel ljudem maševati. Niso se smele zidati cerkve, ne opravljati služba Božja zavolj turškiga nasilstva; če je bilo pa le uno samo krivo temu nesrečnemu stanu, ali je pripomogla tudi nemarnost katoličanov, naj bravec sam presodi.

Po unim letu so frančiškani večkrat hodili po Italii od vrát do vrát proseči in zbirajoči milošnjo, in so z zbranim denarom stan na pašniku Gospodove čede kolikor toliko v boljši spremenili. Zidali so samostan z noviciatom, seme-niš z manjšimi učilnicami, pričeli občno učilno v Mostaru in druge manjši po duhovnijah; naredili so poslopje za škofa, postavili sedem cerkvá in nad sto bogomoljnic po pokopališih, in šest do sedem župniških hiš itd. Pa kdo bi vse oštel, kar so misijonarji napravili. Česiravno pa je to lepo, vendar ni vse nič proti temu, kar je še treba, de se le naj silniši potrebe v Hercegovini odpravijo.

Kličem torej v kersansko ljubezen, naj hiti v pomoč kristjanam v Hercegovini ... Pomoči je treba obilne na vsako roko ... Lejte! razrovana je Italijana, poprej naša perva pomočnica; zdaj pa britkosti in vojske ima sama seboj ... Zdaj nimamo kam svojih mladenčev pošiljati v modroslovne in bogoslovne nauke, nimamo denara za ohranjenje zidanih cerkev in učilnic; nimamo denara, de bi zidali še kervavo potrebnih cerkev in učilnic; nimamo spodobne oprave za cerkve in naj potrebniši obleke za službo Božjo *); poslednjič nimamo knjig, kakoršnih nam je nar bolj potreba v vsakim jeziku in nar bolj v našim. De ne govorim mnogo; mi misijonarji o priходу iz Bosne l. 1846 nismo nič seboj prinesli razun cunj na sebi in sere v sebi, pripravnih Bogú služiti med tem zapušnim narodom. Več lét nam je bil samostan hrast v gori ali pruglina (koča iz zelenih vej). Kdor ima ljubeznjivo serce, mu družih dokazov ni treba za silno ubožstvo v Hercegovini.

Razgled po kersanskim svetu.

„Hanns Jörgel“ je goreč „Pressin“ adjutant v cerkvenim ropu, in vé pripovedovati, de po avstrijskih cerkvah in samostanih leže milijoni v čistim zlatu in srebru, ki nikomur ne koristijo, de so po zakladnicah reči neverjetne cene, ki se nikomur ne bo krivica zgodila, ako se v zboljšanje državniaga dolga obernejo. „V Marija-Celji,“ meni „Jörgel“, „je saj dvakrat sto tavižent srebrnih rók, nóg in sere, — ali bi ne bilo bolje, de bi te sreberne noge kakor sreberni goldinarji med svet šle. Kaj je treba mertvim svetnikom v zlatih in srebrnih skrinjah ležati? Kristus je tudi le v zidanim grobu počival.“ „Blätter a. Tir.“ k temu modrovanju pristavljajo: „Veliki brezbožnosti je enaka velika presiljava. Kar pred vsim drugim tiče „dve sto tavižent srebrnih rok, nóg, sere“ v Marija-Celji, bi iz njih stopljenja utegnili zanesljivo malo srebra biti, ker je večí del nepravo srebro. Sreberne in prav malo zlatih posod je že leto 1809—10 kar dobro potrebito, ko so se mogle vse orodja in zlato in srebro, celo žljice, izročiti ali po svoji

polni ceni v srebru plačati, in po vsim cesarstvu bi se komej za milijon taciga cerkveniga posodja dobilo. Pravi dragi kamni, s kakoršnimi so res nekatere moštrance ozaljšane, so večí del v neoličenim stanu in so veliko manj vredni, kakor pa se nepoznavcu zdi. Zlate skrinje so zgolj same prazne izmisljije, in zastran srebrnih trug sv. Janeza Nepomuka in sv. Antona Padvanskiga je močno dvomiti, de bi hile iz čistiga srebra. Sicer pa že po samim privatnim pravu (rimskim in nemškim) ni bolj nedotikljive posesti kakor cerkvam od pobožnih ljudi v večno rabo darovane orodja, naj bodo iz prave ali neprave kovine.“ — Kaj pa, ko bi kdo na dunajskim tergu ljudi sklicoval in jim svetoval, de naj gredo v stanovanja enacih pisavcov ropat? Je tudi še mogoče. „V čimur kdo greši, v tem bo kaznovan.“

V Feldkirch-u je bil 24. prosenca dr. Jož. Oelz od sodnije kazni prost naznanjen. Oelz je bil namreč tožen, de je razdraženje med verstvi delal, ker je bil pred nekaj časom spisal poklic in prošnjo za ohranjenje verske edinosti v Vorarlbergu. Bil je toženec prvič v Feldkirch-u dolžin spoznan, potem od državniaga zavetništva popolnoma prost izrečen; bila je pa z Dunaja ta reč še enkrat sodni v Feldkirch-u zročena s pristavkam, de je toženec zadolžen. Pri zagovarjanji v poslednji sodni se je zatoženec med drugim sklicoval na razne govore deželniaga zbora v Tirolih, še celo na neki govor dr. Pfrefner-ja (se je v sodni bral); na več spisov v „Presse“, ktere je pisala zoper Tirolsko, to je, zoper versko edinost in zoper papeštvo (so se brali); na „Feldkircher Ztg.“ v kteri se ljudstvo zoper duhovne draži; na poklic, ki ga je ondotni protestanski odbor razposlal v zbiranje darov za protestansko cerkev, in ki obsega prav žaljive, nespoštljive, sramotljive in strasne besede zoper katoliško Cerkev. Pri vsih tih in tacih rečeh tedaj, je rekel toženec, bi mogel le jest sam obsojen biti?? Dan na dan se v radikalnih listih ljudstvo hujska zoper konkordat, papeštvo in duhovstvo: zakaj se tukaj pravda ne napové? Le samo mene hočejo na odgovor klicati, ki kakor zdravnik globokiga pomena in skrivnih razlag postave poznati ne morem. — Dr. Oelz je bil spoznan le kazni rešen z odpuščenjem pravih stroškov, ne pa nedolžin izrečen. Rešene se bo za presojo na višji sodnijo obrnil ali apeliral. (Gegenw.)

V bolnišnici usmiljenih sester v Berlinu je bilo lani 569 katoličanov, 1769 — tedaj trikrat več — protestantov, in 15 judov. Pač potrebna je za katoličane katoliška bolnišnica, ker v splošnji bolnišnici, imenovani Charité, še četrta del umirajočih katoličanov ss. zakramentov za umirajoče prejeti ne more, ker katoliški duhovni le redkokrat zamorejo k svojim vercam, in še takrat z naj večimi sitnostmi. (Münch. S.)

Armonia neprenehama naznanjuje dolge števila milošinj sv. Petra in pogosto razveseljuje brave s prav prijetnimi kratkočasnicami. 25. t. m., na pr., pripoveduje iz bolonjskiga nar boljšiga lista „Eco“: „Iz Bolonje je odpravljenih sedem tisoč lir, de naj se podarijo ali papežu ali rimskemu kralju, kakor bo Brofferio-tu bolj všeč.“ Brofferio se je namreč pred nekterimi dnevi v zbornici močno repenčil zoper milošnjo, ki jo časniki za sv. Očeta zbirajo, in je hotel, de naj bi zbornica to reč prepovedala; pa ni mogel nič opraviti. „In to jutro,“ pravi Armonia dalje, „je nam dospelo tih 7000 lir iz Bolonje in veliko družih zneskov, ki jih bomo poslali Piju IX., rekoč: Sveti Oče, te denarje Vam je pridobil Andžjolo Brofferio; dajte mu tisti blagoslov, ki ga dajete. Vi veliki pastir pomilostovanja, svojim nar hujsim sovražnikom. — In kupček zlatov se lepo naraša; odkar je Brofferio „interpeliral,“ bo že kacic dvajset tavižent lir. Lejte, kak govornik je čistiti zbornik!“ Takih demonstracij ali ponagajkov je brez števila, de ravno zavolj Brofferioviaga zopervanja se pošiljajo darovi za sv. Očeta; na pr.: „V odgovor A. Brofferiu turinsk

*) Družbe sv. Rešnjiga Telesa bi gotovo svojimu namenu in vsim udam vstregle, ako bi se ozerte na potrebe naših bratov. Vr.

študent 30 lir. — Po interpelaciji dva zakonska modeneška 10 lir. Blagoslovite naji, sveti Oče, midva sva bila, vsa in bova zmiraj z Vami in za Vas itd. Drug list pravi med drugim: „Davi nam je dospelo od I. I. tri tisoč lir, s katerimi Brofferio odgovori na njegovo interpelacijo. — 21. list ima zopet veliko število milih darov za sv. Očeta in pravi „Če bo gospod Brofferio še enkrat v zbornici govoril zoper denar sv. Petra, bomo dobili na milijone.“ — „Ravnokar,“ pravi ta list, „je bil prišel v našo pisarnico verli mladeneč, polu uma in blagoslovnosti, iz naj višjih turinskih deržin, in nam je prinesel za sv. Očeta svojo zlato verizico (ketinico) s pisanjem: Poslanec Brofferio ima nar več del zasluge tega majhniga daru, zakaj njegove besede so me opomnile, da je dolžnost, pomagati rimskemu papežu. I. C. d. G. turinsk mladeneč. Na drugi strani verizice se bere: Qui inquirebant mala mihi, loquuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabantur (Ps. 57).“

Sv. Oče so neki rekli, da ne pošljeja poročnika v Petrograd, dokler ne bodo Bialobrzeski in drugi duhovni jetništva rešeni. Papež hoče od Rusije poročstva. Če je to res, se bo vidilo.

Nekiga kanonika, popotvavšiga iz Bergama v Rim, so v Livorni zaperli, mu pobrali vse pisma, ki jih je seboj nesel, so jih pregledovali, dali prestavljati, ktere so bile v latinščini, in poslednjič so korarja spustili, ker — bil je nedolžin. Ali s tem pravda ni dognana; te nedolžne pisma so bile prepisovane, in „Perseveranza“ v Milani jih je brez poštenja in sramožljivosti razglasila. Naj gre kdo iskati tolike nečednosti, če jo najde.

Propagando so sv. Oče ločili v dva razdelka, dve tajništvi, katerih eno se bo pečalo le samo z misijoni greškiga obreda. Novi tajnik je mil. g. Simeoni; osem kardinalov se bo noviga oddelka vdeleževalo, ki se bodo z jutrodeželsko rečjo pečali. Zraven tih bo še več svetnikov, prelatov, mnihov in prostih duhovnov privzetih. Sv. Oče so namreč spoznali, da je potreba misijone na Jutru bolj poživiti. — Členi noviga oddelka so izvoljeni kardinali: Patrizi, Altieri, de Pietro, Reisach, Panebianco, Marini, Antonelli in Caterini. Med svetniki je tudi profesor cerkveniga prava na dunajskim vseučilišu, gosp. Fessler, in tirolski benediktinec O. Fingerle.

Viktor-Emanuel, pravi neki list, je novo leto pričel z nekako posebno dobro voljo ali veseljem, ki je v prečudnim nasprotju s preroko užaljenostjo, s kakoršno je Oče kersanstva o nastopu tega leta govoril s svojim vojaškim častništvom. Rekel je namreč kralj odboru državne zbornice, kteriga besednik je bil Ratazzi, pri novoletnim vošilu te-le besede: „Veliko ste stotili, pa še več ostane delati“; na to neprevidama premolkne in potlej smeje pristavi: „Še marsikaj bi zamogel reči, tode Vaš predsednik mi zmiraj priporoča previdnost, torej raji molčim.“ Ratazzi se jame preponižno izgovarjati, kralj pa ostane pri besedi, in vse dvorstvo se je priserčno smejalo s kraljem vred. — Ali ni smeh izobčeniga kralja obupano veselje terdovratniga grešnika, kteri se na pragu svoje nesreče meni s svojo razuzdanostjo drugim kljubovati? Mar bi bil kralj pomnil pregovora: „Za veseljem pride žalost;“ kdo vé, če se ob drugem novim letu ne bo jokal.

V Parizu je mende neka šivilja zaklala iz ljubosumnosti učence, kteri je z njo imel pregrešno znanje; v persi zaboden, je bil prinesen v neko lekarnico in čez pol ure je sel pred sodbo. Umrjeni je neki bratranec princesnje Joahim-Muratove. — Koliko strašnih moritev so že storile take pregrešne zaveze, ktere zapeljivi romani in smerkove zaljubljene pesmi in povesti tolikanj podžigajo! S tacimi rečmi nadna mladost ves moški značaj zgubi, bo sužnja silne strasti, ki jo žene brez pokoja kakor volka za žrtvijo, in konec je vselej ternje, ne pa rožice, kterih išče.

Tudi grozovitni samomorji so na Francoskim pogosti,

po 10—11 na dan se jih šteje po vzim cesarstvu. Brezbožni časniki k temu dosti pripomorejo; ako namreč človek več ne veruje ali verovati neče, da ga tankaj neskončno veči britkost na vse čase čaka, če se tudi s samomoram časni zadergi odtegne, potlej ga nadzverska divjačnost lahko v tako brezno stermoglavi.

Sardinski minister je v okrožnim listu škofe skušal, da naj bi prilastenje (Annexation) ugrabljenih dežel spoznali, poropanje papeža poterdili, in nasilne naredbe vsiljene vlade spoštovali. Zoper to pisanje je 13 vikših škofov in 48 škofov sercin upor odpisalo, tako da so iz vse Italije le samo še siciljski škofje enak upor dolžni, ki ga bodo pa gotovo tudi poslali. Pred takimi skupnimi razodevanji škofijstva iz vsih krajev ima vlada nekoliko straha, in sprejema jih molče; ako pa posamezin škof, kakor fosombronski, svoj upor razglasi, ga pred sodbo kličejo. — V Favi so vkljub nasprotju mestne gosposke Sardini pregnali Franciskane. Hieronimljane, Minime iz njih samostanov. Komaj so zamogle še cerkve za Božjo službo ohranjene biti. — Ne deleč od tega mesta pri neki duhovni na deželi so hotli procesijo imeti. Kar neprevidama 60 vojakov cerkev obdā, duhovstvo in služabniki morajo cerkveno obleko odložiti in ljudstvo posamezno iz cerkve iti. 15 mladih ljudi so vjeli in zopet spustili. Imeli so pretvezo, begovcev iskati. — V Florencii so potuhnjeni morivci 69letniga starčka, korarja Cieranfi-a, na potu v stoljno cerkev napadli in smertno ranili.

Napoleon tudi zvite freimavrarje mojstruje; ni jim pustil „grossmajstra“ voliti, temuč ga jim je sam oktrojiral, maršala Magnan-a. Stiskani freimavrarji protestirajo, se kremžijo, da bodo „svoje delo ustavili“ (se ne bo nihče jokal), ako se jim svobodna volitev ne poverne. Ti nesnažni možje so družbi sv. Vincencija jamo kopali, ker so jo vladi kakor nevarno naznanaovali (denuncirali) in spodjedali: so pa sami vanjo padli.

Cerkve v Varšavi, se sliši, se bodo v kratkim odperle. — Po carovi naredbi bo novi vikš škof v Petrogradu posvečen.

Petrogradska vlada je po nekako 40letnim preterganji rimski dvor povabila, da naj zopet svojiga poslanca ali poročnika v glavno rusovsko mesto pošlje. Armonia imenuje to reč imenitno zmago upora.

Čudno je res, kako ravno zdaj pri papeštvu v njegovim, bi rekli, nar globokejšim ponižanji, nar veči moči pomoči išejo. Ali ni tukaj očitna Božja roka? Rusovski car se pri tolikim nezmernim posestvu in vojaštvu slabiga čuti in prosi brezorožniga in oropaniga Pija IX., da naj pošlje poslanca v Petrograd. — Ravno to doba, pravi „Armonia“, vemo, da se ravna za vstanovitev papeškiga poslanstva v Barolinu. — Zlasti pa prihodu in sprejetju papeževiga poslanca v Pariz prištevajo veliko tehtnost papeževi sinovi in sovražniki. Čez leto ni bilo rimskiga poročnika v Parizu. Pij IX. je razodel nezadovoljnost do politike francoskiga cesarja, ter je rekel mil. gosp. Sacconi-u, zdaj kardinalu, da bo Francijo zapustil. Napoleon pokliče domu Gramont-a in ga nadomesti z gosp. Lavalette-am, ter ponižno prosi za poročnika v Parizu. Kaj de je Napoleon III. obljubil, ga dobiti, ne vemo, pravi „Armonia“; gotovo je mnoge in slovesne reči zagotavljal in obetal. — Se bo reklo, da to je vladarska umetnost. Naj bo. Ali ta vladarska umetnost kaže, da v umu francoskiga cesarja papeštvo ni umerlo, da on šteje Pija IX. silo mogočniga, desiravno je obožal, ter čuti, da mu je neogibno potreben; da spozná, koliko škodo bi mu na Francoskim napravilo preziranje rimskiga papeža. Ta vladna umetnost je poklon resnici, slavodobitnosti Cerkve, zmaga papeštva, ... Papeški poročnik tedaj v Pariz pride in je od Napoleona III. 23. pros. 1862 slovesno sprejet; straža se praznično razstavi, in ko je mil. gosp. Chigi vpeljan pred cesarja, mu naznani svoje poslanstvo, in Bonaparte se začne hvaliti za blagoslov Pija IX., ki mu ga je bil dodelil prvi dan leta. Napoleon III. vé, kaj se pravi:

Benedictio patris firmat domos filiorum (Eccl. c. 3, 2): Blagoslov očetov uterjuje sinovam hiše, kletev materna pa jih do tla podira. Drugi naj zasmehuje izobčenje, ki je kletev sv. Matere Cerkve. Zasmehoval jo je prvi Napoleon, in vidil kar hitro spodneseno podstavo svojiga cesarstva. Zasmehovali so ga ministri portugalskiga kralja mesca vel. serpana 1861, pa kmal kmal so čutili boleče nasledke matrne kletve. Napoleon III. se ne spominja le samo slave, ampak tudi zmót svojiga strica ... Ne zanašamo se, v resnici ne, de bi francoski cesar po sprejetji papeževiga poslanca obnovil zgled Klodovikoviga prečudniga spreobrnjenja; smo si pa tudi svesti, de se ne bo dal puntu v sužnost, kakor le-tá želi ... Daroval bo še tovarjem kako dobro besedo, ker se jih boji, in Orsinitova senca ga straši; ne bo pa dopustil, de bi v Rim šli; ne bo dopustil, de bi bil papežev poročnik v Parizu namestovavec podložnika italiskiga kralja. Tako odkrito in naravnost modroje serčni častnik v sredi nove Italije, med sovražniki sv. Očeta.

— Drugi hočejo vediti, de je bilo sprejetje poročnika v cesarskim dvoru merzlo; de se mračne reči zoper Rim snujejo; de bi sv. Oče kako jutro namesto od švajcarske straže se utegnili od piemonskih puškarjev obdane najti itd. Ricasoli je neki v zbornici z merzlo zanesljivostjo rekel: „Rimsko vprašanje je rešeno;“ in za pojasnilo prošnje zaterdil, de rešenje je le še na eno samo — čeznatorno okolišino navezano, de v kratkim ne bo ne kraljeviga papeža, ne papeškiga kralja. Dopisovavec pristavlja, kakor de bi rešenje ne imelo iz Francije izvirati, ker pravi, de Ricasoli ni govoril s spoštljivim oziranjem od Francoskiga, temuč naravnost rekel, de je Francosko rešenje priderževalo. Te poslednje naznata dišijo po piemonski baharii.

Prelat Bialobrzski. ki ga je bila rusovska terdoba k smerti obsodila, car pa na eno leto s terdnjavo pomilostil (?), je bil v kočii na sanch, spremljan od žandariskiga častnika z dvema prostakama, 26 milj deleč od Varšave v mejno terdnjavo brez prestanka vlečen, in še le tam se je mogel 80letni starček opočiti.

Drablinice.

Lahka pokora za posvetnjake *). V nekim mestu je živelo več po kopitu sedanjih časov omikanih mladih ljudi. V svojih shodih so zaničljivo govorili od vsiga, kar je božjiga, od naprav katoliške Cerkve i. t. d. Posebno jih je pa spoved prav hudo v oči klala. Ebiga dne se navadno snidejo in začno od spovedi prav zaničljivo govoriti. Nek prederznež ne vé bolj bogokletno od spovedi šaliti se, kakor de svoji hudobni družbi obljubi: „Jutri pa nalaš k spovedi pojdem.“ Vsi se zakrohota jo ter pravijo, de se k temu ne bo mogel prisiliti. On pa terdi svoj namen. Poslednjič še tudi stavo naredijo. Drugo jutro gre vsa nesnažna derhal v cerkev čakati. Kar pride v cerkev brezbožnež, ki se je že vso noč le s terdim spanjem k spovedi pripravljaj, in gre med posmehovanjem svojih radovednih gledavcov k spovednici ter se začne takole spovedovati. „V nezmernosti in požrešnosti sim svoje dni živel, pa mi ni nič mar za to; nisim molil, pa mi ni nič mar za to; nikoli nisim bil pri Božji službi, pa mi ni nič mar za to; preklinjal sim vedno, pa mi nič mar ni za to; nečisto sim živel, pa mi ni nič mar za to i. t. d., pri vsakim grehu pristavi, de mu ni nič mar za to, de ga nič ne skrbí. Modri pobožni spovednik mu pové, de je nevreden svete odveze. „Saj ne maram zanjo, „ga zaverne bogoklevec,“ sim le samo iz zgoli šale k spovedi prišel.“ „Ko si se spovedal,“ odgovori mirno spovednik, „moraš pa tudi naloženo pokoro opraviti, de bo spoved cela; ali jo boš?“ „I no, če mora biti, jo bom pa tudi opravil, ako ne bo pretežka.“

„Ne, ne, prav lahko bo,“ odgovori spovednik.“ Samo tri dni, po trikrat na dan, zjutraj, opoldan in zvečer reci: Vem de umerl bom, pa mi ni nič mar zato; vem, de k sodbi pojdem, pa mi ni nič mar zato; vem de pekel je gotov, pa mi ni nič mar zato.“ „Vse bom na tanko opravil,“ odgovori prederznež, ter plane od spovednice, vesel dobljene stave. Zunaj cerkve pripoveduje med velikem krohotanjem in ploskanjem, kako se je spovedoval in kako spovednika ogoljufal. Hoče pa vender, kakor je obljubil, tudi mož beseda ostati, ter precej začne naloženo pokoro opravljati, tode le iz šale in zasmehovaje izrekuje omenjene besede: „Umreti bom mogel, pa mi ni nič mar zato“ i. t. d. Prav smešne so se mu te besede zdéle, ko jih začne izrekovati. Tode, ko tretjič na versto prideje, jih že bolj počasi jecljá. Drugi dan jih že nekoliko premišluje, ker smert, sodba, pekel so vender le kaj tehtne besede; vedno bolj počasi in bolj premišljeno jih izrekuje, tudi razuzdanost mu jame vpadati, in pri tovarših mu ni nič kaj prav. Tretji dan pa ga silna otožnost ebhaja pri besedi: „Umreti bom mogel, pa mi ni nič mar zato;“ ko pa počasi ponovi: „Pred sodbo pojdem gotovo, pa mi ni nič mar za to,“ se mu zdi, de je že pred stolam pravičniga Sodnika, vést se mu zdrami vsa oplášena; in ko v tretje še bolj počasi izreče besede: „Pekel je gotov,“ se ves sitese, vést ga opomni na večnost, in kar nič več ne more verjeti, de bi mu „nič več mar ne bilo za to.“ Prihodajikrat je že dolgo premišljeval te besede in pa samiga sebe, in omeči mu serce, ki je bilo samo na sebi dobro, pa le s terdo skorjo hudobije vse prevlečeno. Ko pa poslednjič pokoro opravi, ves nezmožen zdihuje: „Kaj! Smert je gotova, in meni ni nič mar zato? sodba gotova, in meni nič mar? pekel gotov in meni nesrečnemu nič mar zato?“ Zajoka, pade na kolena ter zdihuje in trinja v goreči molitvi k Bogu, kakor že zdavnej ne. Milost božja zmaga, spokornik je in veselje angelov. Vsa n e e nič ne zaspi, kakor je pa pred tremi dnevi; toliko več pa izprašuje svojo vest, prosi milosti. Drugo jutro precej poše poprejšnjiga spovednika, se spové vsih svojih grehov prav z razkresanim in potertim srcem. Odslej se svojim razuzdanim tovaršem čisto odpove, je resniceu spokornik ter goreč katolicán.

Ljubi braver! zapomni si iz te prigodbe v svoj dušni prid: prvič, de je milost Božja vedno pri cloveku, pri vsaki priložnosti mu k dobriu pomagati, ko bi se tudi zdélo, de ima že vsiga hudič pod sabo; drugič, nikar nikoli ne misli, de ti zavolj tega ali oniga greha nič ni mar, marveč naj ti bo zavolj grehov prav veliko mar, in prav skerbno se spoveduj vselej; tretje, prav pogosto premišluj te grenke besede: smert, sodba, pekel, pa tudi sladko besedo „nebesa,“ ktere tebi in sebi iz srca želi Burja.

Zacerajenje.

„Novicam“ pišejo prav veselo ter za nas Slovence. Naš presviti cesar so undan na trškim v Burgoforti slovensko kardo vojakov pozdravil prav prijazno po slovensko: „**Ilabro Slovenci!** — Prav dobro, Slovenci!“

Malo besedi, pa veliko obsegajo. Iz njih se v novo prepučujemo, kako vse drugač nas ljubijo nas ljudjeni sviti cesar, kakor pa nekteri nemski častniki in njih dopisniki, ki nam še slovenskiga imena ne privošijo in Slovence zato pakajo in obrekujejo, ker si prizadevajo, narod na domači, lastni narodovi podlagi olikovati, cesar vender živ previdin clovek za zlo jemati ne more.

Spis v Danici „Katoliško duhovstvo in narodnost“ je „Press“ (in mende tudi Trierer) tako mozgane zmčal, de ga celo razumeli niste. „Press“ zmerja naše duhovstvo z „ultramontani,“ kakor nosi sovražniki navado imajo; govori „von engem Zusammenhange

*) Dozdeva se nam, de je Danica pred več leti to dogodbo že imela, ker je pa močno podučna, naj se natisne, ko je za to pripravljena.

zwischen den ultra-nationalen und ultramontanen Bestrebungen (??!);“ podtikuje „geheim gehaltene Intentionen, die aber die „Zg. Danica“ nicht selten mit überraschender Offenheit eingesteht; besedo „nemškutarija“ napéno peneméuje z „Deutschthum“, ko ni v besednjak pogledala, de „Deutschthümeri“ pomeni, in s tem pojasnuje svoje natolcovanje, čes de se sovraštvo zoper nemštvo oznanuje. Za zdaj naj povemo z lepo sitnim nasprotnikom pomen uniga spisa, ki ga niso hotli ali mogli sami izumiti. Bil je ta le: Narodnost je nevarna reč, ako na razpotje zajde; torej naj se duhovšina neodvračljivo gibanja vdeležuje, de se tajistona pravipoti ohrani. To bi bili „Presse“ in „Triesterea“ same lahko spoznale, ako bi ne bile ko klepetulji v besedo segli, prejden je bila moško izrečena. Ako so vmés nekatere gorke besede za našo narodnost: sej tudi Nemci in vsi narodje sami sebe ljubijo; ali ne? Naše „Bestrebungen“ in „Intentionen“ — pa ne „geheimgehaltene“ — so vselej take, de nam kar nič bitko ni, z njimi iti pred cesarja ali državni zbor in pred vsako pošteno sodnijo; bati se nam je le pred takimi, ki naše besede kazijo, slovensko duhovstvo, Bogú in cesarju nepremakljivo zvesto, „denuncirajo“, in mu skrivne namene podtikujejo, — bati se nam je, rečemo, pred njimi: pa le takrat, ko bi res bedake našli, ki bi jim verjeli. Če slovensko duhovstvo svoj narod, njegovo besedo in šege ljubi in ohraniti zeli: je pa tudi Bogú in cesarju vselej tako trdno in stanovitno zvesto, de bo Avstrija — zanesljivo jo rečemo — do sodnjiga dne srečna in mogočna stala, ako bo na slovenskim duhovstvu ležela.

Ali smém Slovenec biti.

Slovenec.

Slovenska v meni kri kipi,
Slovenska zemlja me rdi:
Povejte mi prijatli,
Če smém Slovenec biti?

Nemec.

Ja wohl, mein Freund! ja wohl, mein
Freund!)
Ti smés Slovenec biti,
Jez nemške rojen sim kervi,
Me Nemce biti veselí, —
In kar mi Nemci je ljubo,
Tud drag mi sosedu bo:
Ja wohl, mein Freund, ja wohl, mein
Freund:
Ti smés Slovenec biti.

Nemšk prenapetež.

O nein, mein Freund! o nein, mein
Freund:)
Ne smés Slovenec biti!
Slovenec nisi, motiš se,
Tvoj dom v deželi nemški je;
Slovenije jez ne spoznam,
Za vse kulturo nemško imam, —
O nein, mein Freund, o nein, mein
Freund:
Ne smés Slovenec biti.

Slovenec.

Taljan-ski verli sosed moj,
Povej tud ti dans svet mi svoj,
Kaj meniš, kaj se ti dozdeva:
Če smém Slovenec biti?

Italijan.

Sì sì, Signor! sì sì, Signor:)
Ti smés Slovenec biti,
Preljub mi je moj laški rod,
Spoznam in cislam ga povsod, —
In kar kolj meni dobro dé,
Tud dragomu sosedu gré:
Sì sì, Signor, sì sì, Signor:
Ti smés Slovenec biti.

Lašk prenapetež.

No no, Signor! no no, Signor:)
Ne smés Slovenec biti!
Gorica, Terst, jadranski liv —
Vse laško je, — ne boš tajil;
Je slaven Lah od nekadašnj,
Slovenci le moléjo naj;
No no, Signor! no no, Signor:
Ne smés Slovenec biti!

Slovenec.

Mi Nemce, Lah odgovor dal,
Kaj, sereni Madjar, ti boš djal:
Povej mi ti pošteno,
Če smém Slovenec biti?

Madjar.

Igázan, kendes barátom!)
Ti smés Slovenec biti,
Mi draga je madjárská vlast,
In Madjar biti vselej čast, —
In kar je meni druziga,
Naj tudi tebi, brat, veljá:
Igázan, kendes barátom:
Ti smés Slovenec biti.

Madjarsk prenapetež.

Majd bizon! semmi esetre!)
Ne smés Slovenec biti!
Pri men veljá le sam Madjar,
Slovenca ne terpim nikdar;
Slovenije na svetu ni,
Ti Madjar si, se meni zdi:
Majd bizon! semmi esetre:
Ne smés Slovenec biti!

Slovenec. Povej mi, mati Avstrija,
Kaj tebi dobra misel dá,
Kaj prav je in pošteno:
Če smém Slovenec biti?

Avstrija. Ne boj se sin! ne boj se sin:
Ti smés Slovenec biti,
Bil vselej zvest si Avstrijan:
Tud zate je moj ustav dan;
Se hrib omaja, pada hrast:
Slovene cesarju brani čast;
Ne boj se sin! ne boj se sin:
Ti smés Slovenec biti.

Slovenec. Povej še ti, katoličan!
Pri tebi se resnica hran',
Iz serca razodeni,
Če smém Slovenec biti?

Katoličan. „Višave vlada Oče tvoj;
Vi bratje vsi ste med seboj,
Otroci énih ste pravíc:
Ne éin'te si nasprot krivic!
Jez ség narodam ne kalim,
Besedo vsaciga častim:
V ljubezni vsih si služí véné,
Narodu zvést ostan' Slovenc!“

Vsi skupaj. Prijazno se pobratimo,
In moško v roke sezimo;
Ljubimo se ko brata brat,
Pravice dajmo spoštovat',
De zgine 'z Avstrije prepír,
Cveté med nami rajski mir,
Zedinjeni zavpimo vsi:
Naj vera, cesar, dom živí!!

Svitoslav.

Duhorske spremembe.

V lavantinski škofii. Umrle sta čč. gg. Juri Drozeg in Martin Kapun, oba penzionirana fajmeštra in jubilirana duhovnika.

Pogorori z gg. dopisovalci.

G. Š. P. v G.: Za Danico smo opravili in pravijo, de je bila poslana. Kar zastran „Šmarnice“ pišete, je veselo; vpamo, de se bo dalo, in de letašnje ne bodo manj vstregle, kakor lanske, če ne v nekterih rečeh še bolj. — G. F.: Prav imate; enaka je bila naša misel prejemši pismo. — G. Z. v K.: Smo prav hvaležni za spis, pa tudi nadalje nam bo enako drago tako, kakor pišete. — G. J. V.: Zastran g. K. v današnji Danici; — od g. St. bomo skusili uno reč pozvediti; — Šm. se še ne natiskajo; — v pesmih bomo skusili željo spolniti; — zastran D. n. smo založn. naznanili; v „h. P.“ bi se dobro podala edinost z drugim e. slov. — G. L.: Hvala za poslano; — za objubljeno prosimo; — K. ni v naših rokah in se dobi, kadar bodi. — G. M.: Smo hvaležno prejeli in upamo, de se bo prihodnjé nadaljevalo, ker uni oddelik je že stavljen. — G. Fr. Chm. v Hod.: Lepa hvala za verle dopise! spisi iz sv. zemlje bi nas posebno razveselili; prosimo. — G. M. M.: Vaše prizadevanje je hvale vredno; prosimo večkrat kaj.

dragi, ne itd.) Beri: Igázan, kendeš barátom, to je: Zarés, zarés, preljubi brat itd.) Beri: Majd bizon! semmi esetre, to je: Kaj še, kaj še? nikakor ne! itd.

) Prijatelj, res! prijatelj, res itd.) Prijatelj, ne! prijatelj, ne itd.
) Moj dragi, res! moj dragi, res itd.) Moj dragi, ne! moj